

EDEBİYAT BİLGİLERİ DERSİ YILLIK İZLENESİ TASLAĞI

Ders Adı: Edebiyat Bilgileri (Edebiyata Giriş ve Temel Kavramlar)

Düzey: Lisans (1. Sınıf)

Süre: 2 Yarıyıl (Güz ve Bahar Dönemi, 28 Hafta)

Amaç: Edebiyatın tanımını, temel işlevlerini, edebi metinlerin özelliklerini, türlerini ve temel edebi terimleri öğretmek; öğrencilere eleştirel okuma ve metin çözümleme becerilerinin temelini kazandırmak.

GÜZ DÖNEMİ (14 Hafta) - Edebiyatın Temelleri ve Anlatmaya Bağlı Metinler

Hafta No	Konu Başlığı	İşlenecek İçerik ve Temel Kavramlar	Kazanımlar / Çalışma
1.	Edebiyat Nedir?	Edebiyatın Tanımı ve Kapsamı. Edebiyatın diğer disiplinlerle (Tarih, Sosyoloji, Felsefe) ilişkisi. Sanat eseri ve edebi eserin özellikleri.	Edebiyatın tanımını ve işlevini açıklama.
2.	Dil ve Edebiyat İlişkisi	Dilin işlevleri (göndergesel, heyecana bağlı, sanatsal vb.). Edebi dilde anlam ve çağırışım. Kurmaca (Fictio) kavramı ve gerçeklik.	Dilin estetik kullanımlarını ayırt etme.
3.	Edebi Metinlerin Sınıflandırılması	Temel Metin Çeşitleri (Sanatsal ve Öğretici). Edebi metinlerin geleneksel sınıflandırılması: Şiir, Anlatmaya Bağlı ve Göstermeye Bağlı Metinler.	Edebi metinleri türlerine göre sınıflandırma.
4.	Anlatmaya Bağlı Metinler I: Temel Kavramlar	Anlatı (Narration) ve Öyküleme. Olay örgüsü (Vak'a Zinciri), Tema, Konu, Ana Fikir. Anlatı türlerinin doğuşu.	Anlatı metinlerinin yapı unsurlarını kavrama.
5.	Anlatmaya Bağlı Metinler II: Olay ve Zaman	Olayın Oluşumu, Çatışma ve Düğüm Çözümü. Anlatıda Zaman (kronolojik, geriye dönüş, ileriye atlama, özetleme).	Anlatıdaki zaman kurgusunu çözümleme.
6.	Anlatmaya Bağlı Metinler III: Kişi ve Mekân	Karakter, Tip, Kahraman ayrımı ve işlevleri. Mekânın işlevi (fiziksel, sosyal, psikolojik ortam). Açık ve Kapalı Mekân kullanımı.	Karakter analizi yapma ve mekânın anlamını yorumlama.

7.	Anlatmaya Bağlı Metinler IV: Anlatıcı ve Bakış Açısı	Anlatıcı Türleri (Birinci/Üçüncü Tekil Şahıs). Bakış Açısı (İlahi/Hâkim, Gözlemci, Kahraman). Anlatım Teknikleri (gösterme, anlatma).	Metinde anlatıcının rolünü ve bakış açısını belirleme.
8.	Edebi Tür: Masal ve Halk Hikâyesi	Masalın yapısal özellikleri, tekerleme, evrensel motifler. Halk hikâyesinin özellikleri ve sözlü gelenekle ilişkisi.	Masal ve halk hikâyesini yapı ve içerik açısından karşılaştırma.
9.	Edebi Tür: Destan ve Efsane	Destan (Epepe) türü ve özellikleri. Doğal ve Yapma Destan ayrımı. Efsane (Mitoloji) ve kültürle ilişkisi.	Destan ve efsane örnekleri üzerinden kolektif bilinci yorumlama.
10.	Edebi Tür: Hikâye (Öykü)	Hikâyenin tanımı ve gelişimi. Durum (Çehov) ve Olay (Maupassant) hikâyesi ayrımı. Örnek metin çözümlemesi.	Farklı hikâye türlerinin yapısal özelliklerini çözümleme.
11.	Edebi Tür: Roman I	Romanın ortaya çıkışı ve gelişim evreleri. Romanın temel özellikleri ve hikâyeden farkları. Roman çeşitleri (tarihi, sosyal, psikolojik vb.).	Roman türünün edebi tarihteki yerini kavrama.
12.	Edebi Tür: Roman II	Romanın yapısal analizi: Vaka örgüsü, tema, anlatım biçimleri. Örnek bir klasik romanın incelenmesi.	Detaylı roman çözümleme becerisinin temellerini atma.
13.	Anlatmaya Bağlı Diğer Türler	Fabl, Mesnevi, Edebi Gezi Yazısı ve Mektup Roman türlerinin genel özellikleri ve edebiyat içindeki konumları.	Anlatıya dayalı farklı türleri tanıma.
14.	Dönem Sonu Tekrar ve Değerlendirme	Anlatmaya bağlı metinler ve temel edebiyat kavramlarının tekrarı. Vize sınavı ve yarıyıl sonu projesi hazırlık rehberliği.	Güz Dönemi Vize Sınavı.

BAHAR DÖNEMİ (14 Hafta) - Şiir ve Göstermeye/Öğretmeye Bağlı Metinler

Hafta No	Konu Başlığı	İşlenecek İçerik ve Temel Kavramlar	Kazanımlar / Çalışma
15.	Şiir Nedir? ve Şiirin Özellikleri	Şiirin tanımı, işlevi ve diğer edebi türlerden farkı. Şiirde biçim ve içeriğin ilişkisi. Nesir ve Nazım ayrımı.	Şiirin temel estetik ve yapısal özelliklerini belirleme.
16.	Şiirin Dış Yapısı I: Ölçü ve Uyak	Şiirde Ritim: Hece, Aruz ve Serbest Ölçü. Uyak (Kafiye) ve Redif kavramları ve çeşitleri (yarım, tam, zengin, cinaslı).	Şiirde ritmi ve kafiye düzenini tespit etme.
17.	Şiirin Dış Yapısı II: Nazım Birimi ve Biçimi	Nazım Birimi (Dize, Beyit, Dörtlük, Bent) ve işlevi. Nazım Biçimleri (Türk ve Batı Edebiyatı örnekleri: Gazel, Kaside, Sone, Terzarima).	Nazım birimi ve biçimlerini ayırt etme.
18.	Şiirin İç Yapısı: İmge ve Söz Sanatları I	İmge (İmaj), İmgeleme ve Çağırışım. Söz Sanatları (Teşbih, İstiare, Mecaz-ı Mürsel, Kinaye).	Şiirdeki temel söz sanatlarını tanıma ve çözümleme.
19.	Şiirin İç Yapısı: Söz Sanatları II ve Tema	Söz Sanatları (Tevriye, Tariz, Tekrir, İrsal-i Mesel). Şiirde Tema (İirik, epik, didaktik, pastoral, satirik). Şiir Çeşitleri.	Şiirdeki derin anlam katmanlarını yorumlama.
20.	Edebi Tür: Tiyatro (Göstermeye Bağlı Metinler) I	Tiyatro (Drama) ve temel unsurları (perde, sahne, replik, tirat). Dramatik Yapı: Serim, Düğüm, Çözüm.	Tiyatro metninin yapısını çözümleme.
21.	Edebi Tür: Tiyatro II: Türler	Geleneksel Tiyatro ve Modern Tiyatro. Trajedi, Komedi ve Dram türlerinin karşılaştırmalı analizi. Epik Tiyatro ve Absürt Tiyatroya giriş.	Temel tiyatro türlerinin özelliklerini ayırt etme.
22.	Öğretici Metinler I: Deneme ve Makale	Denemenin Özellikleri (kanıtlama zorunluluğu yok, kişisel görüş). Makalenin Özellikleri (bilimsel dil, kanıtlama).	İki tür arasındaki üslup ve amaç farkını belirleme.
23.	Öğretici Metinler II: Eleştiri ve Fıkra (Köşe Yazısı)	Eleştirinin tanımı ve çeşitleri (öznel, nesnel). Fıkranın (Köşe Yazısı) Özellikleri ve Güncel Olaylarla İlişkisi.	Eleştiri ve fıkra metinlerini amaçlarına göre inceleme.

24.	Öğretici Metinler III: Anı, Gezi Yazısı, Biyografi	Anı (Hatıra) ve Gezi Yazısı türlerinin belgesel yönü. Biyografi ve Otobiyografi. Edebiyat tarihi açısından önemi.	Yaşantı ve gözleme dayalı türleri analiz etme.
25.	Edebi Akımlar I	Edebi Akımların Oluşumu ve İşlevi. Klasizm ve Romantizm akımlarının temel prensipleri ve eserlere yansımaları.	Temel edebi akımların felsefi kökenlerini kavrama.
26.	Edebi Akımlar II	Realizm, Natürizm, Parnasizm ve Sembolizm akımlarının özellikleri ve Türk edebiyatına etkileri.	Roman ve şiirdeki akım yansımalarını tanıma.
27.	Edebi Eleştiri Yöntemleri	Edebi eleştirinin amacı. Eleştiri yaklaşımları: Tarihsel, Sosyolojik, Yapısalcı, Psikanalitik eleştiriye giriş.	Metinleri farklı eleştiri yöntemleriyle okumaya başlama.
28.	Yıl Sonu Genel Tekrar ve Değerlendirme	Tüm bir yıl boyunca işlenen temel edebiyat terimleri ve türleri üzerine kapsamlı tekrar. Öğretmenlik mesleği ve edebiyat bilgisi ilişkisi.	Yıl Sonu Final Sınavı.